

ARDAHAN AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2022/65

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 17.11.2022 tarihli ve 2022/831 sayılı kararı ile oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
KISALTMALAR.....	ii
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER	2
2.1. KURUMA İLİŞKİN BİLGİLER.....	2
2.2. KURUM PERSONELİ.....	2
2.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER	4
3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	4
3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR.....	4
3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU	5
3.3. GÜVENLİK.....	6
3.4. DIŞ DÜNYAYLA İLETİŞİM	6
3.5. SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ, EĞİTSEL, SPORTİF ETKİNLİKLER VE İŞYURLARI	7
3.6. SAĞLIK.....	9
3.7. BESLENME	10
4. TAVSİYELER.....	11
4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER.....	11
4.2. ADALET BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER.....	12

KISALTMALAR

AIÖK (CPT) : Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele ya da Cezayı Önlenme Komitesi (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment)

ARDEF : Araştırma ve Değerlendirme Formu

COVID-19 : Korona Virüs Hastalığı

OPCAT : İşkenceye ve Diğer Zalimane Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol

PCR : Polymerase Chain Reaction (Polimeraz Zinvir Reaksiyonu)

SEGBİS : Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi

TİHEK : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

UYAP : Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

1. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 20.04.2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol’ü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT’in 1’inci maddesine göre Protokol’ün amacı; “bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”¹
3. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun’un 2/1-k bendine göre UÖM; “*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi*” ifade etmektedir.
4. Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır.²
5. 6701 sayılı Kanun’un 9/1-j bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu hükme bağlanmıştır. Bu bağlamda, ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK’in görev ve yetki alanına girmektedir.
6. Yukarıda anılan görevin icrası kapsamında, Ardahan Açık Ceza İnfaz Kurumuna³ Kurumumuz tarafından 24.08.2022 tarihinde “*habersiz*” ziyaret gerçekleştirilmiş olup ziyaret heyetinde; ... ile Kurumumuzun talebi doğrultusunda Ardahan Valiliği tarafından

¹ OPCAT, m.1.

² 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, m.14.

³ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

görevlendirilen psikolog ve doktor yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan kısa bir ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede, heyet tarafından Kurum İdaresine ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; Kurum İdaresinden ise Kurumun iş ve işleyişi ile mevcut durumu, personel ve Kurumda barındırılan hükümlüler hakkında bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından sağlık servisi, hobi odası, yemekhane, çamaşırhane gibi ortak alanlar yerinde incelenmiş; heyetin bizatihi belirlediği koşullar ziyaret edilerek özgürlüğünden mahrum bırakılan kişiler ile Kurum personeli bulunmaksızın özel görüşmeler yapılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen hükümlülere, TİHEK ve ulusal önleme mekanizması görevi hakkında genel bilgiler verilmiş; ziyaretin amacı, kapsamı ve kişisel verilerin gizliliği korunarak ziyaret neticesinde bir rapor hazırlanacağı açıklanmıştır. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan son görüşme ile sonlandırılmıştır. Bu görüşmede ziyarete ilişkin edinilen ilk gözlem ve tespitler İdareye iletilmiş olup, misillemeye ilişkin bilgilendirme yapılmıştır. Kurumdaki bina ve eklentilerin tümüne erişimin sağlanmasında, hükümlülerle görüşülmesinde, bilgi ve belgelerin paylaşılmasında Kurum İdaresi ziyaret heyeti ile iş birliği içinde hareket etmiştir.
8. Bu rapor, 18.01.2022 tarih ve 2022/43 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 22.08.2022 tarihli ve 12954 sayılı olurlu istinaden 24.08.2022 tarihinde, Ardahan Açık Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. KURUMA İLİŞKİN BİLGİLER

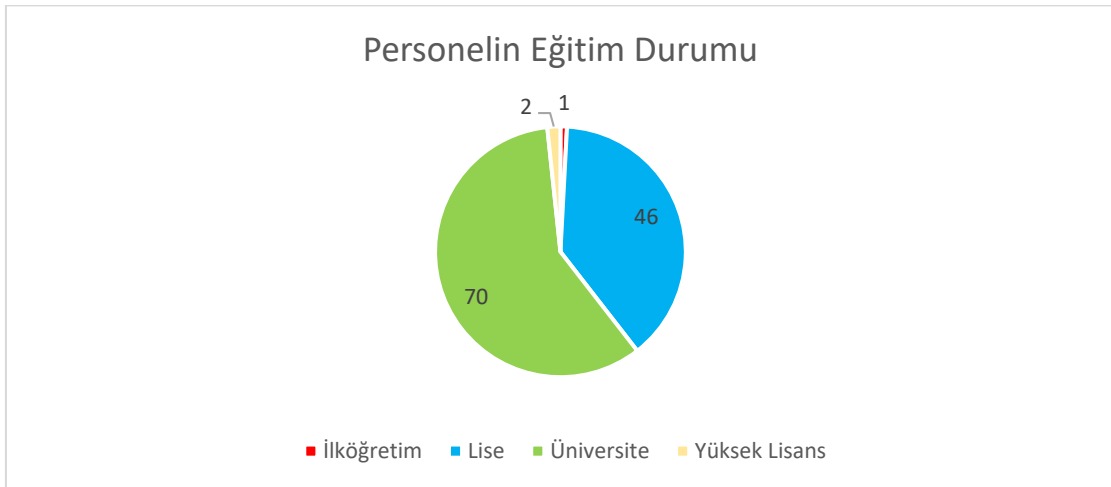
9. Ardahan Ceza İnfaz Kurumu kampüsü içinde yer alan Kurum, 2016 yılında mahpus kabulüne başlamıştır. Şehir merkezine 2,5 kilometre uzaklıktadır.
10. Kampüs alanı 79291,41 m² olup içerisinde bulunan Açık Ceza İnfaz Kurumu 15 adet koğuşa ve 252 kişilik kapasiteye sahiptir.
11. Açık ceza infaz kurumu olması nedeniyle yumuşak oda, müşahede odası ve aile görüş odası bulunmamaktadır.

2.2. KURUM PERSONELİ

12. Ziyaret tarihi itibarıyla personel dağılımı tablodaki gibidir:

UNVAN	MEVCUT KADRO SAYISI
Müdür	1
İkinci Müdür	1
İnfaz ve Koruma Başmemuru	3
İnfaz ve Koruma Memuru	92
İdare Memuru	2
Memur	2
Psikolog	2
Öğretmen	2
Diş Tabibi	1
Teknisyen	3
Kaloriferci	2
Katip	1
Hizmetli	1
Aşçı	1
Sayman	1
Ambar Memuru	1
Sağlık Memuru	1
Hemşire	1
Şoför	1
TOPLAM	119

13. Personelin eğitim durumuna ilişkin grafik ise şu şekildedir:

14. Personele yönelik düzenlenen meslek içi eğitimler arasında; hükümlü ve tutuklulara karşı onur ve gurur kırıcı davranışlardan uzak durulmasına ilişkin eğitim ile hükümlü ve tutuklulara psikolojik yaklaşım eğitiminin bulunduğu öğrenilmiştir. Alınan diğer meslek içi eğitimler ise şunlardır: Video Konferans Sistemi Personel Disiplin İşlemleri Eğitimi, Liderlik ve Yöneticilik, Eşik Puan ve Erken İyileşme Uygulamalı Eğitimi, Yönetim Uygulamaları Eğitimi, İnfaz ve Koruma Başmemurluğu Birim Eğitimi, Vardiya Personeli Uygulama Eğitimi, Açık Ceza İnfaz Kurumu Personeli Eğitim Programı Geliştirme Çalıştayı, Mesleki Müdahale Teknik ve Taktikleri Eğitimi, Firar ve Firar Girişimlerini Önleme Eğitimi, Bilgi Edinme ve Toplama Eğitimi, Hizmetli Personel Eğitimi, İşyurdu Müdürlüklerinde Çalışan Sayman ve Muhasebe Memurlarına Yönelik Mesleki ve Kişisel Gelişim Eğitimi, Emanet Eşya Birimi Eğitimi, Emanet Para Birimi Eğitimi, Teknik Hizmetler Birimi Eğitimi, Teknisyen Uyum Eğitimi, Ambar Birimi Eğitimi, Ceza İnfaz Kurumları Reçete Provizyon Sistemi Eğitimi, Sağlık Uygulamaları Eğitimi, İnfaz ve Koruma Memuru Yetiştirme Eğitimi, Mektup Okuma Birimi Eğitimi, Telefon Görüşürme Birimi Eğitimi, Mahkûm Kabul Birimi Eğitimi, Sertifikalı İlk Yardım Eğitimi, Mutemetlik İşlemleri Eğitimi.

2.3. ÖZGÜRLÜĞÜNDEN MAHRUM BIRAKILAN KİŞİLER

- 15.** Kurumda kayıtlı hükümlü sayısı 255 olup, kayıtlı hükümlülerin 246'sı COVID-19 pandemisi nedeniyle izinlidir. Bu nedenle ziyaret tarihinde Kurumda 9 hükümlü bulunmaktadır. Tutuklu bulunmamaktadır.
- 16.** Kurumda mevcut bulunan hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna geçmelerine 1 yıl kaldığı, ancak açık ceza infaz kurumunda olup izne ayrılmaya hak kazanan hükümlüler izne ayrıldıkları için kapalı ceza infaz kurumundan açık ceza infaz kurumuna geçmeyi isteyen hükümlüler arasından seçildikleri belirtilmiştir.
- 17.** Kurumda kadın, çocuk, engelli ve yabancı uyruklu hükümlü bulunmamaktadır.

3. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

3.1. FİZİKSEL KOŞULLAR

- 18.** Kurumda 15 koğuş, 1 engelli koğuşu, 1 kantin, 1 mutfak, 1 personel yemekhanesi, 1 hobi odası, 1 telefon görüşmeleri için ayrılmış oda (içerisinde 11 ankesörlü telefonun bulunduğu), 1 kütüphane, 1 berberhane ve 1 mescit bulunmaktadır.

19. Hâlihazırda kurumda bulunan 9 hükümlü, hizmet binasının giriş katında yer alan koğuşlarda kalmaktadır. Ziyaret tarihinde COVID-19 izni nedeniyle her koğuşta 3 kişinin kaldığı görülmüştür. Koğuşların doğal aydınlatma ve havalandırmaya sahip olduğu, pencerelerin polivinil klorür malzemeden (pvc) olduğu, camlarda kırık bulunmadığı, her mahpus için bir dolabın ve mevsime uygun örtünme eşyası bulunduğu görülmüştür.
20. Koğuşlarda kullanılan yataklarda yastık, nevresim ve battaniye gibi eşyaların bulunduğu görülmüştür. Mahpusların kendilerine ait eşyası olması halinde kendi eşyalarını kullandıkları, söz konusu eşyaların eksikliği halinde Kurum tarafından temin edildiği öğrenilmiştir.
21. Koğuşların temizliği için gerekli malzemenin Kurum tarafından sağlandığı; koğuşlar ve ortak alanların her gün Kurum iç hizmetlerinde çalıştırılan hükümlülerce çamaşır suyu ve diğer hijyen malzemeleri ile temizlendiği; ayda 1 kez yetkili ilaçlama firması tarafından Kurumun dezenfekte edildiği ifade edilmiştir.
22. Mahpusların kullandığı ortak tuvalet ve banyolarda yapılan incelemede tuvalet ve banyonun yeterince temiz olmadığı görülmüştür.
23. Kurumda 24 saat sıcak suya erişim olduğu belirtilmiş olup, bu husus hükümlüler tarafından da teyit edilmiştir.
24. Kurumun ısınması doğalgaz yakıtı kullanılan kaloriferler ile sağlanmaktadır. Kurumun kazan dairesinde 08.00-17.00 saatleri arasında personelin görev yaptığı öğrenilmiştir. Yapılan görüşmelerde hükümlüler ısınma ile ilgili bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.
25. Çamaşırhanede yapılan incelemede 1 sanayi tipi çamaşır makinesi ve 1 kurutma makinesi olduğu görülmüştür. Nevresim, battaniye, yastık yüzü ve mahpusların kıyafetlerinin haftada bir yıkandığı öğrenilmiş, hükümlüler ile yapılan görüşmede bu durum teyit edilmiştir.
26. Kurumda bulunan mescit ve berberhanenin temiz ve düzenli olduğu görülmüştür. Hükümlüler tarafından bu alanların aktif olarak kullanılabilirdiği ifade edilmiştir.
27. Koğuşların penceresinden bahçe ve açık alan gözükmekte olup hükümlüler, gün içerisinde açık alanda havalandırma ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini belirtmiştir.

3.2. YÖNETİM VE PERSONELİN TUTUMU

28. Kuruma hükümlülerin kabulü savcılık üst yazısı, kesinleşme şerhi ve ilgili mahkemenin gerekçeli kararının ibrazının ardından yapılmaktadır. Kuruma girişte el ve dedektör ile arama gerçekleştirilmektedir.

29. Özel durumu olan hükümlülerin tıbbi cihaz, ilaç, çocuk ve bebek malzemeleri gibi ihtiyaçlarının kanunlara uygun olarak temin edildiği aktarılmıştır.
30. Kuruma gelen ziyaretçilerin kimlik kontrolü ve UYAP (Ulusal yargı Ağı Bilişim Sistemi) kaydı yapıldıktan sonra infaz ve koruma memurlarınca kabinlerde fiziki aramaları yapılmaktadır. Ziyaretçiler aramanın ardından açık görüş alanına alınmaktadır.
31. Son 1 yıl içerisinde 4 hükümlünün kınama disiplin cezası aldığı İdare tarafından bildirilmiştir. Kurumda yumuşak oda veya hücre gibi bölümlerin bulunmaması sebebiyle yumuşak odaya alınan veya hücre cezası verilen mahpus da bulunmamaktadır.
32. Hükümlüler ile yapılan birebir ve özel görüşmelerde, infaz ve koruma memurlarının hükümlülere iyi davrandığı, hükümlülerin fiziksel veya sözlü şiddete maruz kalmadıkları, bu nedenle memurlar ile sorun yaşamadıkları öğrenilmiştir. Bununla birlikte hükümlüler bahçede gerçekleştirilen sayımlara eşofmanla çıkmalarına izin verilmediğini, bu nedenle sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Konuya ilişkin incelenen güvenlik kamera kayıtlarında sayıma eşofman veya şalvar ile çıkan hükümlülerin olduğu görülmüştür.

3.3. GÜVENLİK

33. Kurumda sabah 08:00, öğlen 13:00, akşam 20:00 ve gece 23:30 olmak üzere bir günde toplam 4 sayımın yapıldığı bilgisi verilmiştir.
34. Kurumda 25 adet güvenlik kamerasının bulunduğu; kameraların binanın dış alanlarını, koridor, yemekhane, sosyal alan gibi ortak kullanım alanlarını ve atölye binasını görecektir şekilde konumlandırıldığı; koğuşlarda, banyo ve tuvalet gibi mahremiyet alanlarında kamera bulunmadığı tespit edilmiştir.
35. Kamera sistemine ilişkin yapılan incelemede görevli personel kameraların 24 saat kayıt aldığını, kayıtların 20 gün saklandığını ifade etmiş ancak ziyaret sırasında teknik bir arıza nedeniyle geriye dönük kayıtlar incelenememiştir. Görevli personel kameraların eski ve yetersiz sayıda olduğunu, bu nedenle ceza infaz kurumu içinde pek çok kör nokta olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca kayıtların aynı anda görüntülenemediği ve görüntü kalitesinin düşük olduğu tespit edilmiş, söz konusu tespit görevli teknik personel tarafından da doğrulanmıştır. Kamera güvenlik sisteminin yenilenmesi, bakım ve onarımlarının yapılması amacıyla ilgili teknik personel tarafından keşif çalışması yapıldığına, ihtiyaç duyulan ödeneğin Adalet Bakanlığından istendiğine ilişkin belgeler tarafımıza sunulmuş ve kendilerine dönüş yapılmadığı ifade edilmiştir.

3.4. DIŞ DÜNYAYLA İLETİŞİM

- 36.** Kurumda tüm görüşler bir buçuk saatten fazla olmamak kaydıyla, Cuma günleri 10:30-17:00 saatleri arasında açık görüş şeklinde yaptırılmaktadır.⁴ Kurumda hükümlü sayısına yetecek büyüklükte 1 adet açık görüş alanı bulunmakta olup ziyaretçi görüşleri ile avukat görüşlerinin açık görüş salonunda yaptırıldığı ifade edilmiştir.
- 37.** Kurumda hükümlülerin telefon görüşmesi yapabilmesi için ayrılmış 1 oda bulunmaktadır. Yapılan incelemede odada 11 ankesörlü telefon olduğu görülmüş ancak telefonların birbirinden bir kabinle ayrılmamış oldukları tespit edilmiştir. Ankesörlü telefonlar için gerekli 150 dakikalık kartın 10 TL karşılığında kurum kantininde satıldığı ve bu kartın edinilmesinde bir sorun yaşanmadığı öğrenilmiştir.
- 38.** Hükümlülerin kendilerine ayrılmış telefon görüşme alanında, 08:00-23:30 saatleri arasında telefon haklarını kullanabildikleri belirtilmiştir.
- 39.** Hükümlüler; sabah 08:00'den akşam 23:30'a kadar telefonla konuşabildiklerini, ancak telefonların arasında 1 metrelik mesafe bile bulunmadığını, özel telefon konuşmalarının diğer telefonla konuşanlar tarafından duyulduğunu, görüntülü görüşme sistemi olmadığı için görüntülü görüşme yapamadıklarını dile getirmişlerdir. Heyet tarafından da telefonların arasında yeterli mesafe olmamasının sorun oluşturabileceği değerlendirilmiştir. İdare yeni telefon koymak için yer olmadığını, telefonla konuşmanın nöbet usulüne göre olmasının süre kısıtlamasına neden olacağını, görüntülü görüşme sisteminin her ceza infaz kurumunda olmadığını belirtmiştir.
- 40.** Hükümlüler tarafından yazılan dilekçelerin her gün sabah sayımında vardiya sorumluları tarafından toplanarak İdareye teslim edildiği, kontrol edildikten sonra UYAP üzerinden ilgili birimlere ve kurumlara iletildiği, dilekçelerin genellikle tedavi talepleri ve mahkeme kararlarına itiraza ilişkin olduğu ifade edilmiştir. Hükümlülerin dış dünya ile iletişim hakkı kapsamında yapılan incelemede dilekçe ve mektupların çıkışında sorun yaşanmadığı tespit edilmiştir.

3.5. SOSYAL, KÜLTÜREL, MESLEKİ, EĞİTSEL, SPORTİF ETKİNLİKLER VE İŞYURLARI

---

⁴ 17.06.2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in 18'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre; "Çocuk kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutuklu çocuklar ile açık ceza infaz kurumları ve çocuk eğitimevlerinde kalan hükümlüler görüşlerini her zaman açık görüş şeklinde yapar." Aynı Yönetmelik'in "Görüş süresi ve saatleri" başlıklı 17'nci maddesine göre; "Açık ziyaretler, bir buçuk saatten fazla olmamak kaydıyla 09.00 - 17.00 saatleri arasında yaptırılır. Ziyaret süresi, görüşmenin fiilen başladığı andan itibaren işler. Çocuk hükümlü ve tutuklular için ziyaret süresi bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere belirlenir."

41. Kurumda işyurtlarına bağlı atölyelerin bulunduğu ancak faaliyet için yeterli sayıda hükümlü bulunmadığı, mevcut 9 hükümlünün ise iç hizmetlerde çalıştığı bilgisi edinilmiştir.
42. Kendileriyle görüşme yapılan hükümlüler İşyurdu Müdürlüğüne bağlı olmadıklarını ve ücretlerin genel bütçeden karşılandığını, sigortaları olmadığını, aylık ortalama 350-400 Türk lirası kazandıklarını, sabah 08:00'den günlük iş miktarına göre akşam 17:00-18:00 civarına kadar 7 gün çalıştıklarını dile getirmişlerdir. Hükümlülerin iç hizmetler kapsamında kazan dairesi, mutfak, çamaşırhane ve çay ocağında çalıştırıldığı görülmüştür.
43. Hükümlülerin meslek sahibi olması adına marangozluk atölyesi ve Damal bebeği⁵ atölyesi gibi atölyelerin bulunduğu ancak bu atölyeler kapalı ceza infaz kurumunda faal olsa da mahpusların COVID-19 izninde olması nedeniyle açık ceza infaz kurumunda hâlihazırda aktif olmadığı öğrenilmiştir.
44. Kapalı ceza infaz kurumunda arıcılık kursu açıldığı, günlük 1 saat ders verildiği ve yaklaşık 3 ay içinde sertifika alınabildiği belirtilmiştir. Hükümlüler, arıcılık kursunun açık ceza infaz kurumunda da açılmasını talep etmişlerdir. İdare ile yapılan görüşmede arıcılık kursunun açılması için 12 hükümlünün katılımının gerekli olduğu, hâlihazırda Kurumda 9 hükümlü bulunduğu için açılmadığı ancak yakın dönemde şartların da sağlanmasıyla tarım alanlarında yeni atölyelerin oluşturulacağı bilgisi edinilmiştir. Bu doğrultuda İdare, ceza infaz kurumu sınırları içinde yer alan arazinin tarım yapmaya elverişli hale getirilmesi hususunda Belediyenin desteğini talep etmiş olup ziyaret sonrası Kurum ile iletişime geçilerek Belediyenin gerekli işlemlere başladığı bilgisine ulaşılmıştır.
45. Hükümlülerin boş zamanlarını geçirebilmeleri için ortak kullanıma açık bölgede basketbol ve voleybol sahalarının olduğu görülmüştür. İdare ile yapılan görüşmede Gençlik ve Spor Bakanlığı ile yapılan protokol kapsamında spor araçlarını temin etmede sorun yaşanmadığı öğrenilmiştir.
46. Kurumda yemekhaneden dönüştürülen 1 adet hobi salonu bulunmakta; salonda 1 masa tenisi, 1 televizyon ve satranç takımı yer almaktadır. İdare, hükümlülerin satranç ve bahçede futbol oynayabildiklerini ifade etmiştir.
47. Kurumda kayıtlı hükümlülerin büyük çoğunluğunun COVID-19 izninde olması nedeniyle eğitim ve öğretim faaliyetleri yapılmadığı belirtilmiştir. Bununla beraber mevcut 9 hükümlünün açık öğretim lisesi, ortaokul sınavları ve Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na (YKS) katılım gösterdiği ifade edilmiştir.

---

⁵ Damal ve yöresindeki bayanların tarihte kullandıkları kıyafetleri, plastik veya ahşap üzerine, yöresel motiflerle kumaş ve boncuk işleyerek giydirdikleri minyatür bebeklere Damal Bebeği denmektedir (Damal Bebekleri, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, <http://damal.meb.gov.tr/www/damal-bebekleri/icerik/14>, 26.08.2022).

48. Kurumda kütüphane bulunmakta olup; çoğunluğu roman türünde kitaplar, tarih konulu kitaplar ve dini kitaplardan oluşan 586 kitap mevcuttur. Hükümlülerin hafta içi her gün Kitap İstem Formunu doldurarak Kurum Kütüphanesinden 3, İl Halk Kütüphanesinden 2 olmak üzere tek seferde 5 kitap talep edebildiği, 15. günün sonunda almış olduğu kitabın süresini uzatabildiği, kitabı iade edebildiği ya da başka kitap talep edebildiği belirtilmiştir. Hükümlüler talep üzerine kendilerine tutuklu ve hükümlü el kitabı verildiğini dile getirmişlerdir.
49. Kurumda televizyon izlemek için ayrılmış olan salonda tüm ulusal televizyon kanallarının izlenebildiği ifade edilmiştir.
50. COVID-19 izin döneminde hükümlülere Çanakkale Belgeseli izletildiği, Kurumdan çıktıktan sonra nasıl iş bulabilecekleri konusunda bilgilendirmek ve İş-Kur'u tanıtmak amacıyla İş-Kur tarafından eğitim verildiği aktarılmıştır.
51. Kurum mescidinde görevli vaizin Cuma günleri dışında haftanın 4 günü Kurumda bulunduğu, hem resen hem de talep üzerine hükümlülerle görüştüğü belirtilmiştir.

3.6. SAĞLIK

52. Kurumun sağlık servisi bünyesinde; muayene, teşhis, hastaneye sevk, reçete düzenleme, ilaç temini ve dağıtımı gibi hizmetler sunulmakta olup ayrıca dış dolgusu ve dış çekimi gibi tedaviler de burada gerçekleştirilmektedir.
53. Sağlık servisinde kadrolu 1 dış hekimi, 2 sağlık personeli bulunmakta olup doktor bulunmamaktadır. Doktor ihtiyacı haftada 1 gün ve talep varsa 2 gün Aile Sağlığı Merkezinden görevlendirilen aile hekimi tarafından karşılanmaktadır.
54. Hükümlülere ait sağlık kayıtlarının düzenli olarak tutulduğu, hastaneye sevklerde sorun yaşanmadığı tespit edilmiştir.
55. Sağlık personeli ile yapılan görüşmede; ilaçların anlaşmalı eczanece temin edildiği, gerektiğinde ağrı kesici gibi ilaçların günlük olarak hükümlülere verildiği, reçeteli ilaçların ise kullanılması gereken gününde ve saatinde düzenli olarak personelin gözetiminde kullanıldığı, ilaçların revir dolabında kilit altında tutulduğu, sağlık hakkına erişimin dilekçe yoluyla sağlandığı, acil durumlarda ambulansa haber verildiği öğrenilmiştir.
56. COVID-19 pandemisi nedeniyle Kurumdaki hükümlüler izne gönderilmiştir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün COVID-19 tedbir ve talimatlarına titizlikle uyulduğu, Genel Müdürlük tarafından gönderilen broşürlerin herkesin görebileceği yerlere asıldığı, herkesin kullanımına açık alanlarda el dezenfektanları, eldiven ve maske bulundurulduğu,

yetkili personelce gerekli duyuruların yapıldığı, COVID-19 aşısı olmayı teşvik etmek için duyurular yapıldığı aktarılmıştır.

57. Semptomları olan ya da COVID-19 hastalığı taşıyan birine temaslı durumda bulunan hükümlülere PCR testi yapılmakta ve pozitif çıkan hastalara 10 günlük izolasyon süreci uygulanmaktadır. Bununla beraber kronik hastalar, 65 yaş üstü hükümlüler gibi risk grubunda bulunanlar için bulaşıcı hastalıklara yönelik grip aşısı ve yılda 1 kez akciğer röntgen taraması yapıldığı ifade edilmiştir.
58. Sağlık personeli; hükümlülere 3 doz COVID-19 aşısı yapıldığını, 4. doz aşılarına geçildiğini, ziyaret tarihine kadar COVID-19'dan hayatını kaybeden hükümlü olmadığını, ziyaret tarihine kadar 30-40 civarında kişinin COVID-19 hastalığına yakalandığını, ziyaret tarihi itibarıyla 1 kişinin COVID-19 olduğunu, karantinanın 10 gün sürdüğünü belirtmiştir.
59. Kronik hastalığı bulunan hükümlülerin sağlık kontrollerinin düzenli olarak yapıldığı, gerek görülmesi halinde resen ceza tehiri işlemi başlatıldığı, ihtiyaca göre hükümlüye özel diyet programı düzenlendiği ifade edilmiştir. Kendisiyle görüşülen 56 yaşındaki hükümlü; platini olduğunu, ilaçlarının aile hekimince yazıldığını ve ilaçlarını infaz ve koruma memurunun kontrolünde düzenli olarak alabildiğini belirtmiştir.
60. Psiko-sosyal Serviste 2 psikolog görev yapmaktadır. Her iki psikoloğun da Kuruma yeni atandığı, göreve başlar başlamaz talep olmaksızın mahpuslarla görüşme gerçekleştirdikleri bilgisi edinilmiştir. Hükümlüler psikologla görüşmek istediklerinde görüşebildiklerini ifade etmişlerdir.
61. Psiko-sosyal Servis hizmeti kapsamında; hükümlülerle ilk görüşme gerçekleştirilerek Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF)⁶ doldurulduğu, formların sonucunda belirlenen bireyselleştirilmiş programların uygulandığı, bireysel görüşmeler, kriz görüşmeleri ile grup çalışmaları gerçekleştirildiği dile getirmiştir.

3.7. BESLENME

---

⁶ Hükümlü ve tutuklulara, ceza infaz kurumlarına kabul aşamasında psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi kapsamında Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) doldurulmaktadır. Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi 3 Aşamadan oluşmakta, öncelikle Kurum Kabul Birimi'nde görevli eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından "ARDEF- Kurum Kabul Formu" doldurulmakta, sonra Psiko-Sosyal Yardım Servisinde görevli ve eğitim almış infaz ve koruma memuru tarafından "ARDEF- Psiko-Sosyal Memur" formu doldurulmakta, son olarak da Psiko-Sosyal Yardım Servisinde görevli Psikolog ve/veya Sosyal Çalışmacı tarafından "Psiko-Sosyal Uzman Formu" doldurularak hükümlünün risk ve ihtiyaçları belirlenmekte ve sonucunda her hükümlü tutuklu için bireyselleştirilmiş psiko-sosyal destek ve müdahale programı hazırlanmaktadır. ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutuklular ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirilmektedir (Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, "YARDM Programı", 23.09.2022).

62. Kurum yemeklerinin, kurum aşçısı ve mutfakta görevlendirilen hükümlüler tarafından Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen günlük iaşe bedeli göz önünde bulundurularak, haftalık yemek listesine göre hazırlandığı belirtilmiş, hazırlanan yemeğin Ardahan T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna da gönderildiği bilgisi edinilmiştir. Haftalık yemek listesi incelenmiş ve ziyaret tarihinde hazırlanan yemekle listenin uyumlu olduğu görülmüştür.
63. Et, tavuk, sebze-meyve, kuru gıda depolarının temiz ve düzenli olduğu, yemek numunelerinin 3 gün tutulduğu, son kullanma tarihi geçen ürün olmadığı tespit edilmiştir.
64. Hükümlülerle yapılan görüşmelerde; kahvaltının yeterli olduğu ancak diğer öğünlerin miktar ve çeşitliliğinin sınırlı ve genellikle karbonhidrat ağırlıklı olduğu, kalitesiz malzeme kullanılarak yapıldığı şikâyeti alınmıştır. Öte yandan, kontrol edilen haftalık yemek listesinde yemeklerin çeşitli ve yeterli olduğu görülmüş bununla birlikte heyet tarafından yemeklerin tadına bakılmış olup; yemeklerin doyurucu olduğu anlaşılmıştır.
65. İçme suyunun şehir şebeke sisteminden temin edildiği, periyodik aralıklarla Ardahan İl Sağlık Müdürlüğünde analiz ettirildiği, mikrobiyolojik ve kimyasal tahlillerinin yaptırıldığı ifade edilmiştir.
66. Kurumda hükümlülerin ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir kantinin bulunduğu görülmüş olup Kurumda bulunan hükümlülerin günün her saatinde kantinden alışveriş yapabildiği öğrenilmiştir. Bununla birlikte hükümlülerle yapılan görüşmelerde kantindeki ürünlerin yetersiz olduğu, istedikleri ürünü bulamadıkları, fiyatların yüksek olduğu ve fiyat artışlarının kendilerine zamanında bildirilmediği şikâyeti alınmıştır.
67. Bu çerçevede kantin ziyaret edilmiş olup, fiyatların piyasa rayicine göre uygun olduğu, ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüştür. İdare ile yapılan görüşmede, kantindeki ürün ve fiyatlarının Adalet Bakanlığı konsinye sistemi ile belirlendiği, kendilerinin fiyatlara müdahale edemedikleri, yapılan fiyat artışlarının da mahpuslar tarafından ürün alımı yapılmadan sisteme düşmediği ve bu sebeple kendilerinin de satın alım öncesinde fiyat artışlarını göremedikleri belirtilmiştir.

4. TAVSİYELER

4.1. KURUM İDARESİNE YÖNELİK TAVSİYELER

68. Ortak alanlarda bulunan tuvalet ve banyoların temizliğinin takip edilmesi,⁷

---

⁷ AİÖK, 2. Genel Rapor'dan Alıntı [CPT/Inf (92) 3], para. 49: “Uygun tuvalet imkanına rahat erişim ve iyi hijyen standartlarına uyum, insancıl bir ortamın temel unsurlarıdır.”

69. Telefonların arasında mesafe bulunmamasının, görüşmelerde hükümlülerin mahremiyeti açısından sorun oluşturacağı değerlendirildiğinden telefonlarda kabin sistemi oluşturulması için bütçe ayrılması,⁸
70. Hükümlülerin Kurumdan çıktıktan sonra sosyal ve ekonomik hayata daha rahat adapte olabilmeleri için⁹ COVID-19 izninden dolayı açılmayan arıcılık kursu gibi çeşitli kursların Halk Eğitim Merkezi ile iletişime geçilerek açılmasının sağlanması,¹⁰

4.2. ADALET BAKANLIĞINA YÖNELİK TAVSİYELER

71. Kamera sisteminin eski ve yetersiz olmasından dolayı geriye dönük kayıtların izlenememesi, kamera kayıtlarının aynı anda incelenememesi, kör noktaların bulunması gibi eksiklerden dolayı kamera sisteminin ve kamera sayısının yetersiz olduğu görülmüş olup, kamera sisteminin yeterli güvenliği sağlayacak donanımda bir sistemle değiştirilmesi ve kamera sayısının artırılması için gerekli ödeneğin sağlanması,¹¹

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁸ Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, m. 8.)

⁹ Mahpuslara sağlanan iş imkânları, mümkün olabildiğince tahliyelerinden sonra hayatlarını kazanma yeteneklerini muhafaza edici ya da geliştirici nitelikte olmalıdır (Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, m. 26.3).

¹⁰ AİÖK, 2. Genel Rapor'dan Alıntı [CPT/Inf (92) 3], para. 47: "Tatminkar bir faaliyet programı (çalışma, eğitim, spor, vs.), mahpusların iyiliği açısından çok önemlidir. Bu durum ister hüküm giymiş, ister mahkemeye çıkmayı bekleyen kişilerin bulunduğu bütün kurumlar için geçerlidir... Ancak mahpuslar, içinde buldukları hücredeki fiziksel şartlar ne kadar iyi olursa olsun, haftalar belki de aylar boyunca hücrelerinde kilitli biçimde çürümeye bırakılamazlar. CPT'ye göre tutukevlerindeki mahpuslar günün makul bir kısmını (sekiz saat veya daha fazla) hücreleri dışında, belirli amacı olan ve değişen faaliyetler yaparak geçirmeleri hedeflenmelidir. Doğal olarak, hüküm giymiş mahpusların bulunduğu kurumlardaki programlar daha da uygun olmalıdır."

¹¹ Bütün mahpusların kaldıkları yerlerde, kaçma ve kendilerine veya başkalarına zarar verme tehlikesine karşı asgari sınırlayıcı güvenlik düzenlemeleri yapılmalıdır. (Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, m. 18.10).